

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-29)

DÜNYA KANSER GÜNÜ (2026)

Vücudumuzdaki hücreler normal şartlar altında büyür, gelişir ve görevini tamamlayanlar ölür. Ancak bir grup normal hücre kontrol dışına çıkarak, anormal büyüyebilir ve tümör adını verdiğimiz şişlik veya doku kitleleri oluşturabilir. Tümörler iyi ya da kötü huylu olabilir. Kötü huylu tümörler tedavi edilmezse giderek büyüyebilir, çevre dokulara ya da kan veya lenfatik sistem yoluyla uzak dokulara yayılabilir ki bu durumda “kötü huylu kanser”lerden bahsederiz. Kanser sindirim, sinir, dolaşım ya da hormonal sistemlerin bir ya da bir kaçını etkileyebilir ¹. Tedavisiz ilerleyen durumlarda kanserin geliştiği organın yakın alanında olabileceği gibi, kanser türüne uygun olarak farklı/uzak alanlarda da kitle oluşumuna (metastaz) neden olması mümkündür.

Kanser dünya genelinde önde gelen ölüm nedenlerinden biridir. Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) 2022 yılı verilerine göre küresel olarak yaklaşık 20 milyon yeni kanser vakası olup, 9,7 milyon kanser kaynaklı ölüm gerçekleşmiştir. Buna göre kanser tanısı aldıktan sonra 5 yıl yaşamda kalan kişi sayısı 53,5 milyon olup; her 5 kişiden birinin yaşam boyu kanser tanısı alacağı ve her 9 erkekten biri ve her 12 kadından birinin kanser nedeniyle yaşamını kaybedeceği tahmin edilmektedir ².

En yaygın görülen kanser türleri DSÖ 2022 verisine göre akciğer (2,5 milyon vaka), meme (2,3 milyon vaka), kolon ve rektum (1,9 milyon) ve prostat (1,5 milyon) kanseridir ². Erken tanı ve etkin tedavi yöntemleri ile pek çok kanser türü tedavi edilebilir ³.

Kanserlerin yaşam alışkanlıklarındaki değişiklikler ile önlenabilir olması özellikle gençler açısından önemlidir. Kanser nedeniyle gerçekleşen ölümlerin yaklaşık üçte birinin sebepleri tütün kullanımı, yüksek beden kütle indeksi, alkol tüketimi, meyve ve sebzeden fakir beslenmek ve yetersiz fiziksel aktivitedir. Hava kirliliği de akciğer kanseri için önemli risk faktörleri arasında yer almaktadır. Düşük ve orta gelirli ülkelerdeki kanser vakalarının yaklaşık %30’undan HPV ve hepatit virüsleri gibi karsinojen virüsler sorumlu olup, bunlar için erken yaşlarda aşılama yapılması ilgili kanserlerin önlenmesini sağlayabilir ⁴.

Kanserden korunmak için neler yapabiliriz?⁴

- ✓ Tütün ve ürünlerini kullanmamak
- ✓ Vücut ağırlığını sağlıklı bir aralıkta tutmak
- ✓ Sebze ve meyveden zengin, sağlıklı beslenmek
- ✓ Düzenli fiziksel aktivite yapmak
- ✓ Alkol tüketimini azaltmak, mümkünse kesmek
- ✓ HPV ve hepatit B aşılarını olmak
- ✓ Ultraviyole ışınlarla maruz kalmamak
- ✓ İç ve dış ortam hava kirliliğine maruz kalımı azaltmak

Kanser önlenemese de erken tanı ile ölümler önlenabilir, yaşam süresi uzatılabilir ve/veya yaşam kalitesi artırılabilir. Bu açıdan kanserde erken tanı ve taramalar değerlidir.

¹ [Internet] <https://www.worldcancerday.org/about/what-cancer> Erişim: 21.01.2026

² [Internet] <https://www.who.int/news/item/01-02-2024-global-cancer-burden-growing--amidst-mounting-need-for-services> Erişim: 30.01.2026

³ [Internet] https://www.who.int/health-topics/cancer#tab=tab_3 Erişim: 30.01.2026

⁴ [Internet] <https://www.who.int/activities/preventing-cancer/> Erişim: 30.01.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-29)

Türkiye’de meme, serviks ve kolorektal kanserler düzenli tarama kapsamında olup, ücretsizdir ⁵.

1. Meme kanseri taramaları:

- ✓ Hastanın ayda bir kendi kendine meme muayenesi yapması için doktor tarafından danışmanlık verilmesi
- ✓ Yılda bir klinik meme muayenesi
- ✓ 40-69 yaş arası kadınlara mammografi çekimi şeklindedir.

2. Serviks kanseri taramaları:

- ✓ 30-65 yaş aralığındaki kadınlardan 5 yılda bir HPV -DNA testi yapılmasını içerir.

3. Kolorektal kanser taramaları:

- ✓ 50-70 yaş aralığındaki erkek ve kadınlarda 2 yılda bir gaytada gizli kan testi yapılması ve
- ✓ 50-70 yaş arasında 10 yılda bir kolonoskopi içerir.

Dünya Kanser Günü nedir?⁶

Dünya Kanser Günü, 2000 yılında Uluslararası Kanserle Mücadele Birliği tarafından başlatılmış ve her yıl **4 Şubat**’ta düzenlenen küresel bir farkındalık günüdür ve ortak bir tema çerçevesinde toplumun kansere karşı bilinçlenmesi ve farkındalığın artırılması hedeflenmektedir.

Dünya Kanser Günü 2025-2027 teması **“BENZERSİZLİĞİMİZDE BİRLEŞİYORUZ”**dur.

Uluslararası Kanser ajansı:

“Kanser hastaları hedeflerinde birleşmiş, ihtiyaçlarında benzersizdir. Kanserle ilgili her deneyim (özgün, kişiye özel) benzersizdir ve hastadan önce insanı görebildiğimiz bir dünya yaratmak için hepimizin birlik içinde olması gerekecektir.” şeklinde bu temayı vurgulamaktadır.

Kanser dünyada ve ülkemizde yaygın bir hastalık ve ölüm nedenidir. Kanser bireye ait bir tıbbi tanı olmayıp, hasta ve sevdiklerini derinden etkileyen bir üzüntü, ağrı olsa da aynı zamanda birlikte iyileşme, güçlü olma ve sevgi öyküsüdür. Her kanserli hastanın bireysel ihtiyaçları ayrı olsa da empati, sevgi ve anlayış, sosyal destek en iyi olası sağlık sonucunun elde edilmesinde önemlidir ve kişiye-yönelik yaklaşımın temel unsurlarıdır.

Kanser ile mücadelede toplumun farkındalığı arttıkça kişi ve toplumu sağlık sistemlerinin merkezine koyan bir dünya gelişebilir; kanserli kişilerin hastalığından öteye geçen ve içlerindeki hastayı gören bir dünya hedefi “benzersiz” hastalık hikayelerinde birleşerek sağlanabilir.

“Benzersizliklerimizde Birleşerek” sloganıyla kanserin önlenmesi, erken tanı ve mücadelesine katkı sunmak ve destek vermek üzere **4 Şubat 2026 tarihinde Dünya Kanser Günü**’nde tüm toplumu yan yana olmaya davet ediyoruz.

⁵ [Internet] <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-taramalari> Erişim: 22.01.2026

⁶ [Internet] <https://www.worldcancerday.org/> Erişim: 30.01.2026